

ร้อยละของการตั้งครรภ์ซ้ำในหญิงอายุน้อยกว่า 20 ปี

นโยบายสำคัญ ลดปัญหาการตั้งครรภ์ซ้ำและการแท้งซ้ำในหญิงอายุต่ำกว่า 20 ปี โดยการส่งเสริมให้วัยรุ่นเข้าถึงบริการให้คำปรึกษาและบริการคุมกำเนิดหลังคลอดหรือหลังแท้งอย่างทั่วถึง พัฒนาระบบช่วยเหลือส่งต่อให้วัยรุ่นที่ตั้งครรภ์สามารถเข้าถึงบริการยุติการตั้งครรภ์ที่ปลอดภัยได้ และส่งเสริมการจัดบริการที่เป็นมิตรสำหรับวัยรุ่นและเยาวชน

มาตรการที่ 5 พัฒนาระบบช่วยเหลือและส่งต่อระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เมื่อมีวัยรุ่นตั้งครรภ์ไม่พร้อม

กิจกรรมที่ 18 ประเมินการเข้าถึงบริการวางแผนครอบครัวและคุมกำเนิดในภาวะการแพร่ระบาดของ COVID-19

ระยะเวลาดำเนินการ พฤษภาคม – กรกฎาคม 2563

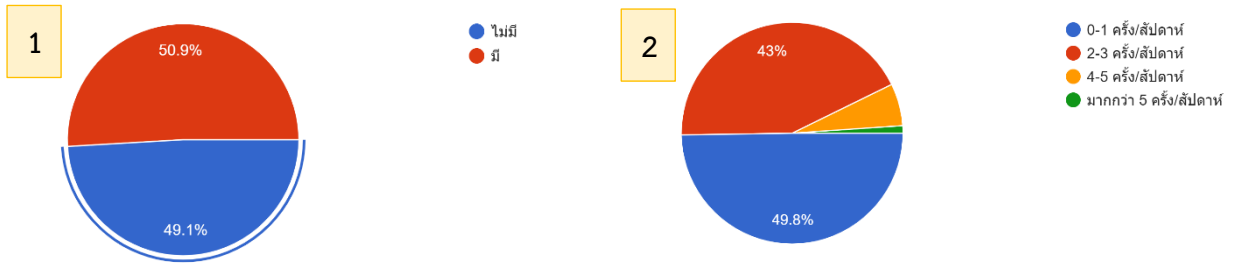
เป้าหมาย จำนวน 1 ครั้ง

ผลการดำเนินงาน

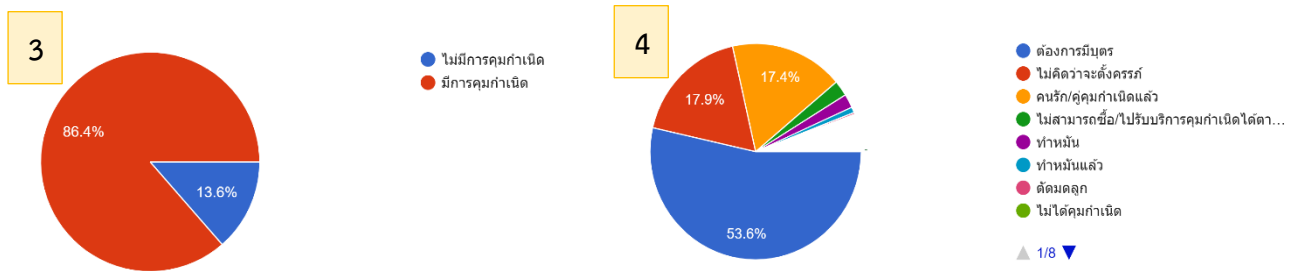
กรมอนามัยได้ดำเนินการพัฒนาเครื่องมือประเมินการเข้าถึงบริการวางแผนครอบครัวและคุมกำเนิดของประชาชน และผลกระทบที่ได้รับภายใต้ภาวะการแพร่ระบาดของ COVID-19 โดยจัดทำเป็นแบบสอบถามออนไลน์ (Google Form) เก็บรวบรวมข้อมูลในกลุ่มประชาชนวัยเจริญพันธุ์อายุระหว่าง 15 – 44 ปีทั่วประเทศ ระหว่างเดือน พฤษภาคม – กรกฎาคม 2563 ผลการสำรวจเป็นดังนี้

มีผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 15,411 คน แบ่งเป็น เพศหญิงร้อยละ 81.8 และเพศชายร้อยละ 18.2 ส่วนใหญ่จบการศึกษา/กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษา (ร้อยละ 45.4) และปริญญาตรี (ร้อยละ 22.8) มีสภาพอาชีพร้อยละ 31.1 และอยู่เป็นคู่ร้อยละ 63.1 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร (ร้อยละ 24.6) รองลงมาคือ รับจ้างที่มีรายได้ไม่แน่นอน ข้าราชการ/พนักงานที่มีเงินเดือนประจำ และนักเรียน/นักศึกษา เท่ากับร้อยละ 23.3, 21.0 และ 13.7 ตามลำดับ ได้รับผลกระทบจากการระบาดของ COVID-19 ทำให้มีรายได้ลดลงร้อยละ 55.0 มีบางส่วนไม่มีรายได้เลยในช่วงเวลาดังกล่าว ร้อยละ 18.4

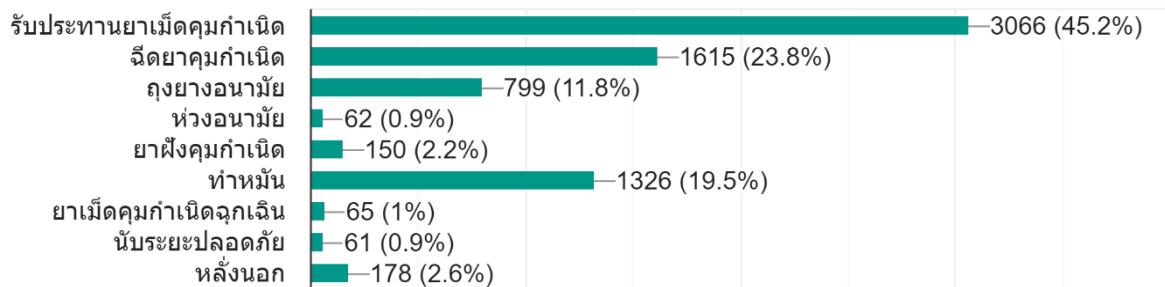
พฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา พบว่า มีผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศสัมพันธ์กับคู่/คนรัก จำนวน 7,849 คน (ร้อยละ 50.9) ความถี่ในการมีเพศสัมพันธ์ส่วนใหญ่เท่ากับ 0-1 ครั้ง/สัปดาห์ ร้อยละ 49.8 รองลงมาคือ 2-3 ครั้ง/สัปดาห์ มีผู้ตอบแบบสอบถามที่คุมกำเนิด จำนวน 6,783 คน (ร้อยละ 86.4) อีกส่วนหนึ่งที่ไม่ได้คุมกำเนิดเนื่องจากสาเหตุดังต่อไปนี้ ต้องการมีบุตร ไม่คิดว่าตนเองจะตั้งครรภ์ คนรัก/คู่คุมกำเนิดแล้ว กำลังตั้งครรภ์ ฯลฯ วิธีคุมกำเนิดที่นิยมใช้มากที่สุด คือ ยาเม็ดคุมกำเนิด (ร้อยละ 45.2) รองลงมาคือ ยาฉีดคุมกำเนิด (ร้อยละ 23.8) ทำหมัน (ร้อยละ 19.5) และถุงยางอนามัย (ร้อยละ 11.8) สถานที่ที่ผู้ตอบแบบสอบถามมักไปขอรับบริการคุมกำเนิด ได้แก่ สถานบริการ/โรงพยาบาลของรัฐ (ร้อยละ 61.7) รองลงมาคือ ร้านขายยา (ร้อยละ 30.5) และคลินิก (ร้อยละ 16.2)

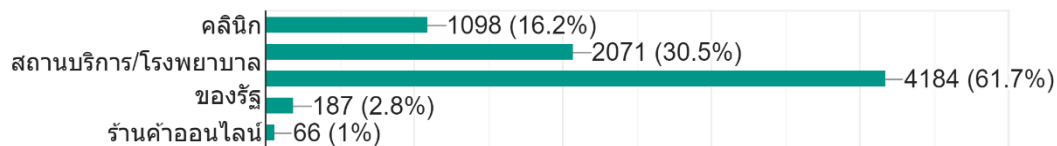
รูปที่ 1 พฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์กับคนรัก/คู่ ในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา
รูปที่ 2 ความถี่ในการมีเพศสัมพันธ์

รูปที่ 3 พฤติกรรมการคุมกำเนิด ในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา
รูปที่ 4 สาเหตุที่ไม่มีการคุมกำเนิด

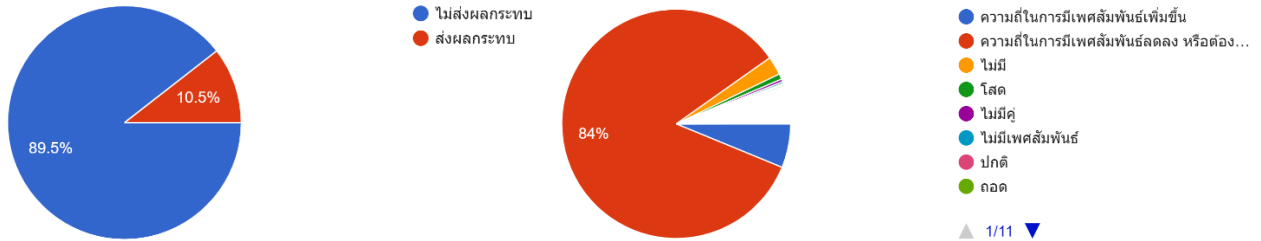

รูปที่ 5 วิธีคุมกำเนิดที่ใช้ในช่วงที่มีการระบาดของ COVID-19

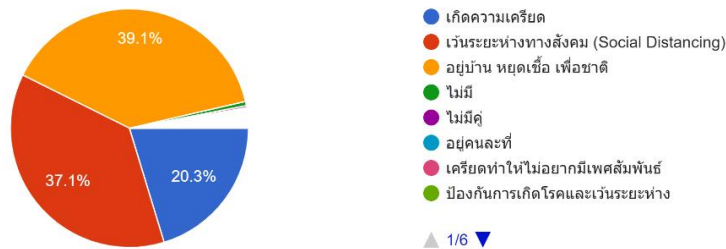

รูปที่ 6 สถานที่ที่ใช้บริการคุมกำเนิดในช่วงที่มีการระบาดของ COVID-19

การระบาดของ COVID-19 มีผลกระทบต่อพฤติกรรมกรรมมีเพศสัมพันธ์น้อยมาก (ร้อยละ 10.5) ในจำนวนนี้พบว่า ความถี่ในการมีเพศสัมพันธ์ลดลงหรือต้องงดการมีเพศสัมพันธ์ ร้อยละ 84.0 และความถี่ในการมีเพศสัมพันธ์เพิ่มขึ้น ร้อยละ 6.2 สาเหตุเนื่องจาก ปฏิบัติตามนโยบายอยู่บ้าน หยุดเชื้อ เพื่อชาติ การเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) และความเครียด

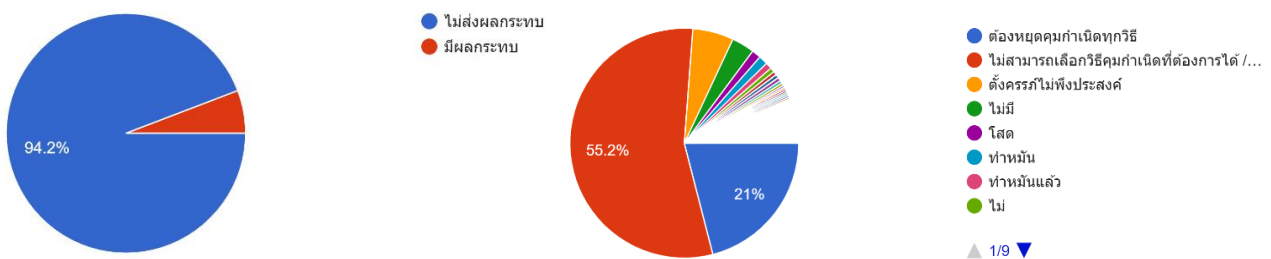

รูปที่ 7-8 ผลกระทบต่อการมีเพศสัมพันธ์ในช่วงที่มีการระบาดของ COVID-19

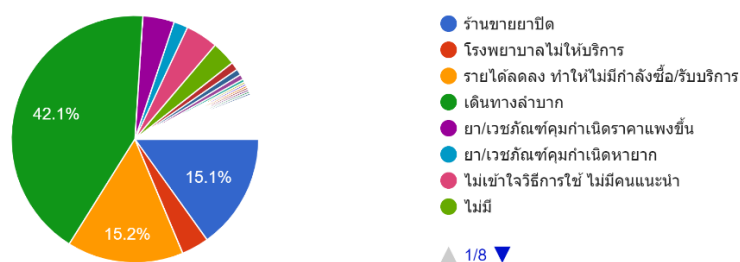

รูปที่ 9 สาเหตุที่ส่งผลกระทบต่อการมีเพศสัมพันธ์ในช่วงที่มีการระบาดของ COVID-19

เช่นเดียวกับพฤติกรรมกรรมการคุมกำเนิด ที่ได้รับผลกระทบน้อยมากจากการแพร่ระบาดของ COVID-19 (ร้อยละ 5.8) ซึ่งผลกระทบที่ผู้ตอบแบบสอบถามได้รับมากที่สุด คือ ไม่สามารถเลือกวิธีการคุมกำเนิดที่ต้องการได้/เปลี่ยนวิธีการคุมกำเนิด (ร้อยละ 55.2) ต้องหยุดคุมกำเนิดทุกวิธี (ร้อยละ 21.0) และตั้งครรถ์ไม่พึงประสงค์ (ร้อยละ 5.8) สาเหตุเนื่องจาก เดินทางไปรับบริการลำบาก มีรายได้ลดลงทำให้ไม่มีกำลังซื้อ/รับบริการ ร้านขายยาปิด ไม่เข้าใจวิธีการใช้/ไม่มีคนแนะนำ ฯลฯ

รูปที่ 10-11 ผลกระทบต่อการคุมกำเนิดในช่วงที่มีการระบาดของ COVID-19

รูปที่ 12 สาเหตุที่ส่งผลกระทบต่อการใช้คุมกำเนิดในช่วงที่มีการระบาดของ COVID-19